

Sitoumus UNICEFin ja *(kunnan nimi)* yhteistyöstä Lapsiystävällinen kunta -mallissa

Tässä sitoumuksessa määritellään ja tarkennetaan Suomen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin arvopohja, kunnan kehittämistyötä ohjaavat mallin pääperiaatteet, UNICEFin ja kunnan roolit ja vastuut Lapsiystävällinen kunta -yhteistyössä sekä muut edellytykset UNICEFin ja kunnan Lapsiystävällinen kunta -yhteistyölle.

Sitoumuksen tavoitteena on varmistaa Lapsiystävällinen kunta -työn sujuva eteneminen kunnassa.

1. Lapsiystävällinen kunta -mallin arvopohja ja pääperiaatteet

UNICEFin [Lapsiystävällinen kunta -mallin](#) perusta ja arvopohja ovat lapsen oikeudet turvaavassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa, joka on Suomessa voimassa laintasoisena.

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö etenee kunnassa [mallin työvaiheiden](#) mukaisesti. Työssä kunnioitetaan ja edistetään lapsen oikeuksia sekä toteutetaan mallin pääperiaatteita, jotka ovat seuraavat:

Kunta keskittyy kehittämistyössä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin.

- Kunta valitsee Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelmansa tavoitteeksi nykytilan kartoituksessa tasolla 1–2 olleita indikaattoreita. Tasolla 1–2 olevat indikaattorit osoittavat, missä suurimmat lapsen oikeuksiin liittyvät ongelmat ja puutteet kunnassa ovat.

Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus.

- Kunta varmistaa kaikin tavoin, että lasten osallisuus toteutuu Lapsiystävällinen kunta -työn työvaiheissa, tavoitteissa sekä toimenpiteissä ja niiden arvioinnissa.

- Yksi kunnan Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelman tavoitteista tulee suoraan kunnan lapsilta ja nuorilta.

Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa.

- Kunta varmistaa, että Lapsiystävällinen kunta -työn toimenpiteet koskevat tavoitteesta riippuen mahdollisimman laajasti koko kuntaa.
- Sen varmistamiseksi, että Lapsiystävällinen kunta -työ ulottuu laajasti kunnan eri toimialoille, työtä koordinoivat Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori ja -koordinaatioryhmä.

Kunta tavoittelee kehittämistyöllään pitkäkestoisia muutoksia.

- Kunta varmistaa, että Lapsiystävällinen kunta -työn toimenpiteillä saadaan aikaan pysyviä muutoksia kunnan lasten elämässä.

Kunta viestii kehittämistyöstään aktiivisesti.

- Kunta viestii avoimesti ja aktiivisesti Lapsiystävällinen kunta -työnsä tavoitteista, toimenpiteistä ja tuloksista niin kunnan organisaation sisällä kuin kuntalaisille lapset mukaan lukien.
- Kunnan ajantasainen Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma tulee olla avoimesti luettavissa kunnan internetsivuilla.

2. UNICEFin tuki kunnille

2.1 Perehdytys, koulutus, seuranta ja arviointi

- Kun Lapsiystävällinen kunta -yhteistyö käynnistyy, UNICEF järjestää kunnan koordinaattorille perusperehdytyksen Lapsiystävällinen kunta -mallista ja sen toimintaperiaatteista (etäyhteyksillä). UNICEF tukee tarvittaessa perehdytystä myös koordinaattorin vaihtuessa.
- UNICEF järjestää kunnan koordinaatioryhmälle ja koordinaattorille Lapsiystävällinen kunta -mallin alkukoulutuksen, joka käynnistää kehittämistyön.
- UNICEF tukee kunnan koordinaattoria ja koordinaatioryhmää Lapsiystävällinen kunta -työn aikana sekä mallin työvaiheiden toteuttamiseen että lapsen oikeuksien edistämiseen liittyvissä kysymyksissä.
- UNICEF tukee kuntaa toteuttamaan Lapsiystävällinen kunta -työtä siten, että kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa.
- UNICEF sitoutuu seuraamaan ja arvioimaan kunnan Lapsiystävällinen kunta -työn etenemistä. UNICEF tukee kuntaa toimintasuunnitelman

tavoitteiden ja toimenpiteiden valinnassa sekä tarkastelee tavoitteiden toteutumista säännöllisesti yhdessä kunnan kanssa.

- UNICEF tarjoaa kunnille lisäkoulutuksia lapsen oikeuksiin ja lasten hyvinvointiin liittyvissä teemoissa vuosittain.
- UNICEF tarjoaa kunnille materiaalia Lapsiystävällinen kunta -mallista ja lapsen oikeuksista viestimiseen ja tiedottamiseen.

2.2 Lapsiystävällinen kunta -digipalvelu

- UNICEF antaa Lapsiystävällinen kunta -työn toteuttamisen tueksi kunnan käyttöön Lapsiystävällinen kunta -digipalvelun, jossa on kuvattu mallin työvaiheet, ohjeistukset ja Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen kriteerit.
- Digipalvelun (kirjautumisen takana olevassa) kuntakohtaisessa osiossa kunta voi seurata ajantasaisesti Lapsiystävällinen kunta -työnsä etenemistä.
- UNICEF tarjoaa kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorille ja koordinaatioryhmän jäsenille digipalvelun käyttökoulutuksen.

2.3 Lapsiystävällinen kunta -mallissa mukana olevien kuntien verkostoituminen

- UNICEF tarjoaa mallissa mukana oleville kunnille pääsyn valtakunnalliseen Lapsiystävällinen kunta -verkostoon.
- Kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorilla ja koordinaatioryhmän edustajilla on mahdollisuus vuosittain osallistua UNICEFin koordinoimiin valtakunnallisiin Lapsiystävällinen kunta -verkostotapaamisiin.
- Kunnalla on mahdollisuus osallistua UNICEFin kautta kansainväliseen ja maailmanlaajuiseen UNICEFin Child Friendly Cities -verkostoon.

2.4 Lapsiystävällinen kunta -logo

- UNICEF tarjoaa kunnan käyttöön UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -logon.
- Kunnan on noudatettava UNICEF:n ohjeistusta logon käytöstä. Ohjeistus logon käyttöön on Lapsiystävällinen kunta -digipalvelussa.

3. Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttaminen kunnassa

3.1 Kunnan rooli ja vastuu Lapsiystävällinen kunta -mallissa

- Kunta sitoutuu siihen, että Lapsiystävällinen kunta -työssä edetään mallin työvaiheiden ja niiden ohjeistusten mukaisesti.

- Kunta sitoutuu mallin pääperiaatteisiin (ks. kohta 1) ja tässä sitoumuksessa määriteltyihin UNICEFin ja kunnan yhteistyön edellytyksiin.
- Kunta sitoutuu hyödyntämään Lapsiystävällinen kunta -digipalveluun koottua materiaalia ja ohjeistuksia Lapsiystävällinen kunta -työssään.
- Kunta sitoutuu hyödyntämään Lapsiystävällinen kunta -digipalvelun kuntakohtaista osiota kehittämistyön seurannan ja arvioinnin systemaattisena tukena.
- Kunta sitoutuu hyödyntämään UNICEFin tarjoamaa Lapsiystävällinen kunta -logoa UNICEFin ohjeistuksen mukaisesti.

3.2 Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin ja -koordinaatioryhmän toimintaedellytysten varmistaminen

Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori

- Kunta nimeää ennen Lapsiystävällinen kunta -työn käynnistymistä Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin.
- Koordinaattori vastaa yhdessä Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän kanssa Lapsiystävällinen kunta -työn koordinoinnista, etenemisestä sekä säännöllisestä seurannasta ja arvioinnista.
- Kunta varmistaa, että koordinaattorin työnkuvassa on varattu Lapsiystävällinen kunta -työlle riittävästi työaika.
- Kunta varmistaa, että koordinaattoriksi valitulla henkilöllä on tarvittava tieto, taito ja ymmärrys laaja-alaisen kehittämistyön koordinointiin ja johtamiseen sekä lapsen oikeuksien edistämiseen kunnassa.
- Kunta varmistaa, että koordinaattorilla on tarvittava mandaatti ja tuki kunnan johdolta Lapsiystävällinen kunta -työn toteuttamiseksi koko kunnan tasoisena yhteisenä työnä.
- Kunta varmistaa, että koordinaattorin mahdollinen vaihdos tapahtuu ilman pitkiä viiveitä ja niin, että uusi koordinaattori saa kunnalta perehdytyksen tehtävänsä.

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä

- Kunta nimeää ennen Lapsiystävällinen kunta -työn käynnistymistä Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän. Koordinaatioryhmän voi tarvittaessa linkittää johonkin kunnassa jo toimivaan muuhun lasten ja nuorten asioista vastaavaan ryhmään, kuten lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään.
- Kunta varmistaa, että koordinaatioryhmässä ovat edustettuina kunnan kaikki eri toimialat ja muut keskeiset toimijat, kunnan luottamushenkilöt, kunnan viestintä sekä kolmas sektori. Lisäksi ryhmässä tulee olla lasten ja nuorten edustaja/edustajia.

- Koordinaatioryhmä vastaa yhdessä Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin kanssa Lapsiystävällinen kunta -työn etenemisestä sekä systemaattisesta kehittämistyön seurannasta ja arvioinnista. Ryhmä tapaa säännöllisesti (useita kertoja vuodessa).
- Koordinaatioryhmän jäsenet sitoutuvat edistämään Lapsiystävällinen kunta -työn pääperiaatteita ja tavoitteita omalla toimialallaan/omassa toiminnassaan.
- Kunta varmistaa, että kunnan henkilöstöön kuuluville koordinaatioryhmän jäsenille on varattu riittävästi aikaa Lapsiystävällinen kunta -työlle.
- Kunta varmistaa, että koordinaatioryhmällä on tarvittava mandaatti ja tuki kunnan johdolta (ja muilta tarvittavilta tahoilta) Lapsiystävällinen kunta -työn toteuttamiseksi koko kunnan tasoisena yhteisenä työnä.

4. UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus

4.1 Tunnustuksen myöntäminen

UNICEF voi myöntää kunnalle Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen noin 2–2,5 vuoden Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön jälkeen, mikäli työ on edennyt tunnustuksen kriteerien mukaisesti. Tunnustus on kunnan kehittämistyön vaiheesta riippuen voimassa joko 2 tai 4 vuotta sen myöntämisestä.

Tunnustus myönnetään niiden tavoitteiden saavuttamisesta, jotka on määritelty Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelmassa. Kaikki kunnassa tehty työ lasten hyväksi ei siis ole tunnustuksen myöntämisen peruste, vaan se, mistä on erikseen sovittu UNICEFin kanssa.

Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen myöntämiselle on seuraavat neljä kriteeriä:

- 1) Kunta on toteuttanut kehittämistyössään Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteita (ks. kohta 1).
- 2) Kunnan kehittämistyö on edennyt mallin työvaiheiden ja niiden ohjeistusten mukaisesti.
- 3) Kunta on saanut valmiiksi toimintasuunnitelmansa mukaiset toimenpiteet ja päässyt valtaosaan asettamistaan tavoitteista.
- 4) Kunta sitoutuu jatkamaan Lapsiystävällinen kunta -työtä tunnustuksen myöntämisen jälkeen mallin pääperiaatteiden ja työvaiheiden mukaisesti.

Mikäli tunnustuksen myöntämisen kriteerit eivät täyty eikä UNICEF voi myöntää tunnustusta, UNICEF ja kunta neuvottelevat tilanteesta ja mahdollisesta työn jatkosta

yhdessä. On mahdollista, että kunta voi saada tunnustuksen kriteerien täytyttyä UNICEFin myöntämän lisäajan jälkeen. Tunnustuksen myöntämättä jättäminen ei poista UNICEFin kunnalle mahdollisesti aiemmin myöntämiä tunnustuksia, jotka ovat voimassa niille määritellyn ajan.

Jos UNICEF myöntää kunnalla Lapsiystävällinen -kunta tunnustuksen, kunta julkaisee internetsivuillaan UNICEFin arvioinnin tunnustuksen myöntämisperusteista ja edellä mainittujen tunnustuksen kriteerien täyttymisestä.

4.2 Myönnetyn tunnustuksen voimassaolon katkaiseminen

UNICEF voi kuitenkin katkaista jo myönnetyn tunnustuksen voimassaolon, jos kunnan Lapsiystävällinen kunta -työssä tai muussa toiminnassa ilmenee sellaisia seikkoja, jotka loukkaavat lapsen oikeuksia tai rikkovat kansallisia, lasta suojaavia lakeja ja joilla on haitallisia vaikutuksia lapsille UNICEFin työn edunsaajina taikka joista voi aiheutua mainehaittaa UNICEFille YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa (art. 45) lasten oikeuksien suojaamiseksi annetun mandaatin haltijana. Tällöin tunnustuksen voimassaolon katkaisemisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä keskustellaan yhdessä kunnan kanssa.

5. Lapsiystävällinen kunta -työn muutostilanteet ja niissä toimiminen

Kunta sitoutuu ilmoittamaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tiimille mahdollisimman pian, jos

- kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori vaihtuu tai koordinaattorin työhön tulee muita merkittäviä kehittämistyön koordinointiin vaikuttavia muutoksia tai esteitä;
- kunnan koordinaatioryhmän kokoonpanoon, toimintarakenteeseen tai ryhmän valmiuksiin vastata Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön etenemisestä tulee merkittäviä muutoksia tai esteitä;
- kunnan kehittämistyön toteuttamisessa ilmenee merkittäviä haasteita, jotka estävät toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden toteuttamisen;
- kunnan kehittämistyön aikataulussa ilmenee merkittäviä haasteita tai muutoksia; taikka
- kunnassa ilmenee ja/tai tapahtuu muita asioita, joilla on merkittäviä vaikutuksia kehittämistyöhön.

UNICEF sitoutuu ilmoittamaan kunnalle mahdollisimman pian, jos

- yhdessä sovittuihin kuntaa koskeviin tapaamisiin tai toimenpiteisiin, UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tiimin kokoonpanoon ja toimintaan

taikka Lapsiystävällinen kunta -digipalveluun tai sen käyttöön kohdistuu muutoksia.

Lapsiystävällinen kunta -työn etenemiseen tai aikatauluihin vaikuttavien merkittävien muutosten kehittämistyölle mahdollisesti aiheuttamista jatkotoimenpiteistä sovitaan yhteisesti kunnan ja UNICEFin kesken.

6. Lapsiystävällinen kunta -mallista irtautuminen

Mikäli tässä sitoumuksessa määritellyt edellytykset kunnan ja UNICEFin väliselle Lapsiystävällinen kunta -yhteistyölle eivät täyty ja kunta ei toteuta kehittämistyötä mallin pääperiaatteiden, työvaiheiden ja niiden ohjeistusten mukaisesti, UNICEF voi tarvittaessa keskeyttää ja/tai päättää Lapsiystävällinen kunta -yhteistyön kunnan kanssa. Tässä tilanteessa arvioidaan myös mahdollisen myönnetyn tunnustuksen voimassaoloedellytykset.

Mikäli tässä sitoumuksessa määritellyt edellytykset yhteistyölle eivät täyty ja UNICEF ei mahdollista kunnalle tämän sitoumuksen kohdan 2. mukaisesti edellytyksiä toimia tai edetä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä sitoutuen sen pääperiaatteisiin, kunta voi halutessaan keskeyttää ja/tai päättää Lapsiystävällinen kunta -yhteistyön UNICEFin kanssa.

Mikäli kumpi tahansa osapuoli haluaa keskeyttää ja/tai päättää Lapsiystävällinen kunta -yhteistyön, tulee siitä sopia yhteisesti. Myös keskeyttämiseen ja lopettamiseen liittyvästä viestinnästä tulee sopia yhteisesti.

Jos UNICEF katkaisee kunnalle myönnetyn Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen voimassaolon tämän sitoumuksen 4.2 kohdan mukaisesti, Lapsiystävällinen kunta -yhteistyön päättymisestä keskustellaan yhdessä kunnan kanssa.

7. Muut asiat

UNICEF saa yhteydenottoja suoraan kuntalaisilta. UNICEF ei käsittele kuntalaisten esiin nostamia yksittäistapauksia, mutta saattaa nämä tapaukset kunnan tietoon, jos kuntalainen näin toivoo.

UNICEF voi esittää lapsen oikeuksiin liittyviä näkökulmia kunnalle otettaviksi huomioon näihin yksittäistapauksiin liittyen.

Tämä sitoumus ei ole oikeudellisesti sitova. Sitoumuksen osapuolet pyrkivät toimimaan niin, että mallin pääperiaatteet, sitoumuksen mukaiset roolit ja vastuut sekä yhteistyön edellytykset toteutuvat. Sitoumuksen velvoitteiden laiminlyönti ei aiheuta yhteistyön keskeyttämisen lisäksi oikeudellisia seuraamuksia. Jos sitoumus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säädösten kanssa, etusija annetaan niille.

Tämä (*kunnan nimi*) ja Suomen UNICEFin välinen sitoumus on voimassa niin kauan kuin (*kunnan nimi*) on mukana Suomen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallissa.

Sitoumuksen osapuolet, allekirjoitukset ja päiväys:

(Nimi)
(Ammattinimike)
(Kunnan nimi)

Julkishallintotyön johtaja
Suomen UNICEF Ry